

PLAN DZIAŁANIA KT 191 ds. Chemii Gleby

STRESZCZENIE

Komitet Techniczny nr 191 ds. Chemii Gleby został powołany w ramach Polskiego Komitetu Normalizacyjnego, który zajmuje się m.in. organizowaniem działalności normalizacyjnej zgodnie z rozwiązaniami europejskimi i międzynarodowymi, wypracowanymi przy aktywnym współudziale krajowych ekspertów.

Działalność Komitetu Technicznego 191 polega głównie na opiniowaniu w fazie przygotowawczej, dostosowywaniu, a następnie wdrażaniu do Polskich Norm, norm opracowywanych przez grupy robocze Komitetu Technicznego ISO/TC 190 *Soil quality (Jakość Gleby)* Międzynarodowej Organizacji Normalizacyjnej (ISO), w szczególności podkomitetu ISO/TC 190/SC 3 *Soil quality – Chemical methods and soil characteristics (Metody chemiczne i charakterystyka gleby)*, jak również często ISO/TC 190/SC 7 *Soil quality – Soil and site assessment (Ocena gleby i środowiska)*, które w oparciu o Porozumienie Wiedeńskie (dotyczące współpracy ISO i CEN) są w większości zatwierdzane jako Normy Europejskie. Ponadto KT 191 współpracuje z komitetem CEN/TC 444 *Environmental characterization of solid matrices*. Komitet Techniczny 191 zajmuje się głównie zagadnieniami związanymi z określaniem chemicznych oraz fizyko-chemicznych właściwości gleb i chemicznymi metodami badań tych właściwości.

W zakresie działalności KT 191 znajdują się następujące zagadnienia:

- przygotowanie próbek gleby w celu oznaczania ich właściwości chemicznych i fizyko-chemicznych,
- metodyki ekstrakcji zanieczyszczeń z gleby,
- oznaczanie, przy wykorzystaniu zróżnicowanych technik instrumentalnych oraz metod klasycznych, substancji występujących w środowisku glebowym, ze szczególnym uwzględnieniem substancji zanieczyszczających gleby, a także innych właściwości gleby, w tym:
 - pierwiastków śladowych, selenu i arsenu,
 - azotu ogólnego i związków azotu,
 - siarki i związków siarki,
 - cyjanków,
 - fosforu ogólnego i związków fosforu,
 - węglowodorów,

PLAN DZIAŁANIA KT 191

DATA: 2022-03-16

Wersja: 3

Projekt uzgodniony w KT

Strona 2

- polichlorowanych bifenyli i pestycydów,
- przewodności elektrycznej właściwej, pH oraz pojemności kationowej wymiennej i kationów wymiennych,
- zawartości węgla i związków węgla,
- wymywalności zanieczyszczeń zawartych w glebie.

Metodyki objęte normami opracowywanymi przez KT 191 stanowią podstawę większości prac z zakresu gleboznawstwa i ochrony gleb oraz są niezbędnym elementem działań koniecznych do utrzymania jakości gleb i gruntów zgodnie z obowiązującymi obecnie w Polsce aktami prawnymi.

Prace Komitetu Technicznego 191 wspierają działalność krajowych ośrodków prowadzących badania z powyższego zakresu oraz producentów specjalistycznego sprzętu potrzebnego do ich prowadzenia, ponieważ w rezultacie ułatwia to wymianę myśli badawczej, informacji i wyników badań, a w końcu zachowanie środowiska w jak najlepszym stanie (a pośrednio, na dalszych etapach, również wymianę handlową i zapewnia konkurencyjność niektórym polskim produktom).

Ponadto rozwój normalizacji w zakresie metod badań chemicznych i fizyko-chemicznych właściwości gleb zapewni podmiotom z branży laboratoryjnej oraz instytutom i innym ośrodkom badawczym, które świadczą usługi w zakresie badania gleb, prowadzenie prac z zastosowaniem metod jednolitych i porównywalnych.

1 ŚRODOWISKO BIZNESOWE KT

1.1 Opis środowiska biznesowego

Na działalność gospodarczą objętą zakresem KT znaczący wpływ mają następujące uwarunkowania polityczne, gospodarcze, techniczne, prawne, społeczne i/lub aspekty regionalne/międzynarodowe:

Uwarunkowania społeczne/gospodarcze

Zgodnie z obowiązującym w kraju ustawodawstwem za jakość gleb odpowiada ich użytkownik (poza pozostałościami historycznymi). Tak więc badania jakości gleb (przede wszystkim zawartości w nich zanieczyszczeń) na obszarach potencjalnie narażonych na wpływ emisji ze źródeł lokalnych powinny być finansowane z budżetów odpowiednich przedsiębiorstw lub właścicieli gruntów. Jest to ogromny rynek, obejmujący obszar całego kraju. Rozporządzenie Ministra Środowiska z roku 2002 nakładana na użytkowników gruntów również obowiązek remediacji terenów zanieczyszczonych (o zawartości zanieczyszczeń powyżej określonych wartości granicznych), co jeszcze bardziej zwiększa zakres wykorzystywania norm opracowywanych w ramach niniejszego Komitetu.

Niestety w działaniach niektórych użytkowników, których obowiązuje przeprowadzanie chemicznych i fizyko-chemicznych badań gleby, występuje

PLAN DZIAŁANIA KT 191

DATA: 2022-03-16

Wersja: 3

Projekt uzgodniony w KT

Strona 3

wyraźny konflikt interesów: z jednej strony jako jednostki znajdujące się w obszarze ustawodawstwa unijnego i krajowego są oni zobowiązani do spełniania wymagań UE i krajowych w zakresie jakości gleby i ochrony środowiska, co związane jest ze stosowaniem odpowiednich norm, z drugiej strony wiąże się to z dodatkowymi kosztami. Z tego powodu część użytkowników nie jest zainteresowana wprowadzaniem niezbędnych norm, które zazwyczaj wymagają nowej akredytacji, bardziej skomplikowanej procedury analitycznej, aparatury badawczej i raportów z badań, lecz woli naruszać obowiązujące przepisy.

Uwarunkowania prawne

Podstawą do prowadzenia badań oraz działalności usługowej i gospodarczej związanej z zakresem KT są między innymi następujące przepisy:

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady, 2010/75/UE w sprawie emisji przemysłowych („Dyrektywa IED”),
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady, 2004/35/WE dotycząca zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli,
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady, 2004/35/WE w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu,
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska,
- Ustawa z dnia 6 lipca 2001 r. o zachowaniu narodowego charakteru strategicznych zasobów naturalnych kraju,
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. - Prawo geologiczne i górnicze,
- Ustawa z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych,
- Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie,
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach,
- Projekt Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie oceny występowania znaczącego zagrożenia dla zdrowia ludzi lub stanu środowiska w przypadku zanieczyszczenia powierzchni ziemi

PLAN DZIAŁANIA KT 191

DATA: 2022-03-16

Wersja: 3

Projekt uzgodniony w KT

Strona 4

Zagadnienie ochrony podstawowych funkcji gleby (siedliskowa, retencyjna, produkcyjna, kulturowa) przed najważniejszymi zagrożeniami, stanowi treść najważniejszego wydanego dotychczas dokumentu UE w zakresie ochrony gleb "Strategia tematyczna ochrony gleb" [*Thematic Strategy for Soil Protection (COM(2006)231 final*]. Zagadnienia te są rozszerzone i doprecyzowane w przygotowywanej Dyrektywie Glebowej UE. Jednym z najistotniejszych zagrożeń dla środowiska glebowego są zanieczyszczenia chemiczne, stwarzające ryzyko zarówno dla zdrowia człowieka, jak i dla wszystkich organizmów bytujących w glebie. Oddziaływanie tych zanieczyszczeń w glebie zależy nie tylko od ich zawartości, ale również od właściwości chemicznych i fizyko-chemicznych gleb, które determinują często biodostępność tych zanieczyszczeń dla organizmów glebowych, zwierząt, a także dla roślin, a więc tym samym określają możliwości przechodzenia szkodliwych substancji do łańcucha żywnościowego.

Uwarunkowania techniczne

W oparciu między innymi o wymienione powyżej akty prawne i inne przepisy działają, prowadząc badania naukowe i/lub usługowe:

- Główny Inspektorat Ochrony Środowiska,
- Okręgowe Stacje Chemiczno-Rolnicze,
- Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa - Państwowy Instytut Badawczy,
- Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy
- Instytut Technologiczno-Przyrodniczy - Państwowy Instytut Badawczy,
- Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy, Instytut Badawczy Leśnictwa
- Polskie Towarzystwo Gleboznawcze,
- Instytut Ekologii Terenów Uprzemysłowionych,
- odpowiednie instytuty, katedry i zakłady Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, Uniwersytetów Przyrodniczych, Technologicznych, Rolniczych i innych, a także politechnik na terenie całego kraju,
- jak również inne laboratoria specjalistyczne, w tym także prywatne.

Właśnie między innymi tym instytucjom do prowadzenia ich działalności niezbędne są normy opracowywane przez Komitet Techniczny 191. Niezbędne są one zwłaszcza wtedy, gdy laboratorium chce uzyskać certyfikat laboratorium akredytowanego nadawany przez Polskie Centrum Akredytacji (związane jest to ze spełnieniem wymagań normy PN-EN ISO/IEC 17025) w dziedzinie badań z zakresu chemicznych i fizyko-chemicznych właściwości gleby i być konkurencyjne na rynku poprzez

PLAN DZIAŁANIA KT 191

DATA: 2022-03-16

Wersja: 3

Projekt uzgodniony w KT

Strona 5

rozszerzanie i unowocześnianie wykonywanego zakresu badań zgodnie wymaganiami krajowymi, europejskimi i międzynarodowymi.

Oznaczanie niektórych właściwości chemicznych i fizyko-chemicznych gleb niezbędne jest także w procesach ich klasyfikacji gleboznawczej oraz rolniczej – co w znacznym stopniu rozszerza zakres potencjalnych użytkowników norm opracowywanych przez niniejszy KT (klasyfikacja rolnicza gleby stanowi jeden z czynników decydujących o dopłatach dla rolników z funduszy UE oraz innych) Ponadto rozwój ośrodków prowadzących badania z zakresu chemii i fizyko-chemii gleby wpływa również na rozwój firm, które projektują i budują laboratoria, wykonują i dostarczają ich podstawowe wyposażenie, a przede wszystkim wykonują i dostarczają sprzęt, aparaturę, odczynniki i wzorce, a także na rozwój firmy zajmujących się tworzeniem i wdrażaniem kompleksowych rozwiązań informatycznych.

Aspekty normatywne

Komitet Techniczny 191 ds. Chemii Gleby współpracuje z pokrewnymi komitetami: ISO/TC 190 *Soil quality* w tym podkomitetem ISO/TC 190/SC 3 *Soil quality – Chemical methods*, jak również dodatkowo z komitetem CEN/TC 444 *Environmental characterization of solid matrices*.

Prowadzi on aktywną działalność w zakresie normalizacji dotyczącej chemicznych i fizyko-chemicznych właściwości gleb oraz chemicznych metod badań tych właściwości, w tym:

- W ramach tematyki KT 191 opublikowano ponad 70 Polskich Norm (polskich wersji językowych, PN własnych i uznanych Norm Europejskich oraz Norm Międzynarodowych).
- Eksperti i Członkowie KT 191, reprezentujący m.in. Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa - Państwowy Instytut Badawczy, biorą udział w pracach grup roboczych ISO/TC 190. Ponadto Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa - Państwowy Instytut Badawczy był jednym z głównych organizatorów pierwszego w Polsce posiedzenia ISO/TC 190 *Soil quality* wraz z jego wszystkimi podkomitetami i grupami roboczymi, które odbyło się w 1994 roku oraz zorganizował we własnym zakresie następną posiedzenie, jubileuszowe (25-lecie działalności ISO/TC 190 *Soil quality*), w tym sponsorował uczestnictwo w nim pracownika PKN.

Normy opracowywane w ramach KT 191 stanowią podstawę większości badań właściwości chemicznych i fizyko-chemicznych gleb oraz określania zawartości zanieczyszczeń. Badania te są niezbędne zarówno w działaniach mających na celu monitoring stanu środowiska, jak i w wielu działaniach kontrolnych i zapobiegawczych. Duże znaczenie należy także przypisać wykorzystywaniu metod opisanych w normach w pracach badawczych dotyczących procesów przebiegających w glebach, m.in. procesów sorpcji i desorpcji, trwałości zanieczyszczeń, skutków nawożenia, wapnowania i stosowania środków ochrony

PLAN DZIAŁANIA KT 191

DATA: 2022-03-16

Wersja: 3

Projekt uzgodniony w KT

Strona 6

roślin, etc. Do głównych odbiorców norm z zakresu chemii gleb należą Stacje Chemiczno-Rolnicze na obszarze całego kraju, Rejonowe Inspektoraty Ochrony Środowiska, a także laboratoria komercyjne i państwowe oraz placówki naukowe (wyższe uczelnie, instytuty branżowe) zajmujące się zagadnieniami gleboznawstwa i ochrony gleb.

Opracowane w KT 191 projekty norm opiniują: Ministerstwo Klimatu i Środowiska, Ministerstwo Zdrowia, Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Inspekcja Sanitarna oraz Inspekcja Ochrony Środowiska.

1.2 Wskaźniki ilościowe dotyczące środowiska biznesowego

Poniższe wskaźniki ilościowe opisują środowisko biznesowe, w celu wsparcia działań KT poprzez zapewnienie niezbędnych danych:

W Polsce ogólny nadzór nad jakością środowiska glebowego sprawuje Inspekcja Ochrony Środowiska, finansowana ze środków budżetu państwa. Również z budżetu państwa finansowana jest znaczna ilość prac badawczych realizowanych przez placówki naukowe; w ostatnim okresie, w istotnym zakresie, zwiększyło się finansowanie tej działalności także ze środków Unii Europejskiej oraz programów finansowanych przez organizacje międzynarodowe i rządy innych państw.

Opracowanie polskich wersji językowych oraz wyjazdy na posiedzenia robocze CEN i ISO ekspertów, którzy te normy opracowują, wymagają poszukiwania źródeł finansowania, ponieważ środki budżetowe nie są przeznaczane na te cele. Udział w pracach normalizacyjnych na szczeblu europejskim i międzynarodowym oraz stosowanie norm jest dla wykonawców krajowych gwarancją, że wszystkie oznaczenia wykonane zgodnie z dokumentami opracowywanymi przez KT 191 odpowiadają aktualnym standardom światowym, a uzyskane wyniki mogą być porównywalne z wynikami wiodących laboratoriów zarówno w krajach UE, jak i na całym świecie.

Implementacja przez Polskę szeregu dyrektyw unijnych z zakresu ochrony środowiska, jak również szeregu odpowiednich ustaw oraz rozporządzeń krajowych dotyczących bezpośrednio oraz pośrednio jakości gleby, wpływa na coraz większe stosowanie Norm Europejskich i Norm Międzynarodowych. Zapewnienie odpowiedniego stanu ustawodawstwa, w tym rozporządzeń i przepisów wykonawczych w zakresie ochrony środowiska glebowego oraz jakości gleby i gruntów, zgodnego z ustawodawstwem UE, i jego implementacja znajduje się w gestii Ministerstwa Klimatu i Środowiska.

W najbliższej przyszłości KT 191 planuje podjąć działania w celu pozyskania środków na opracowanie polskich wersji językowych PN z organów administracji publicznej, opiniujących normy z zakresu KT.

PLAN DZIAŁANIA KT 191

DATA: 2022-03-16

Wersja: 3

Projekt uzgodniony w KT

Strona 7

2 OCZEKIWANE KORZYŚCI Z REALIZACJI PRAC KT

Dalsze prace nad normami z zakresu tematycznego KT 191 – szersze upowszechnianie i/lub wdrażanie Norm Europejskich i Międzynarodowych z zakresu oznaczania chemicznych i fizyko-chemicznych właściwości gleb, umożliwią:

- podniesienie poziomu publikacji naukowych poprzez wprowadzenie znormalizowanych metodyk oznaczania właściwości chemicznych i fizyko-chemicznych gleb, a tym samym zapewnienie porównywalności wyników na poziomie europejskim i międzynarodowym,
- poprawę jakości oznaczeń właściwości chemicznych i fizyko-chemicznych gleb wykonywanych przez laboratoria komercyjne i Stacje Chemiczno-Rolnicze,
- poprawę jakości oznaczeń zawartości pozostałości pestycydów w glebach, a tym samym wzrost jakości plonów i bezpieczeństwa produkcji żywności,
- poprawę jakości oznaczeń zawartości zanieczyszczeń w glebach, co z jednej strony będzie zmniejszać ryzyko ekologiczne oraz ryzyko dla zdrowia człowieka, z drugiej – zmniejszać ewentualne koszty remediacji gleb przy dokładniejszym określeniu poziomu ich zanieczyszczenia,
- ułatwienie współpracy i wymiany informacji na poziomie europejskim i międzynarodowym, wszędzie tam, gdzie stosowane są normy z zakresu niniejszego KT,
- ułatwienie stosowania Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie gleboznawczej klasyfikacji gruntów z dnia 12 września 2012 (Dz.U. 2012 poz. 1246), w opracowaniu którego uczestniczyli naukowcy z Instytutu Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach,
- zapewnienie aktualnych sposobów postępowania w czasie przygotowania próbek gleby do badań chemicznych i fizyko-chemicznych, jak również podczas przeprowadzania tych badań,
- podniesienie wiarygodności wyników (jakościowych i ilościowych) badań,
- kontrolowanie i utrzymanie standardów ziemi i gleby,
- podniesienie efektywności diagnostyki,
- zwiększenie bezpieczeństwa osób biorących bezpośredni udział w badaniach z zakresu jakości gleby,
- lepszą ocenę gleb zdewastowanych oraz jakości gleb po remediacji.

PLAN DZIAŁANIA KT 191

DATA: 2022-03-16

Wersja: 3

Projekt uzgodniony w KT

Strona 8

3 CZŁONKOSTWO W KT

Każdy podmiot krajowy zainteresowany daną tematyką ma prawo zgłosić chęć uczestnictwa w KT i po spełnieniu wymogów proceduralnych (procedura Z2-P3 w powiązaniu z Z2-P1) stać się członkiem KT. Każdy członek KT realizuje zadania KT poprzez swoich reprezentantów.

Aktualny skład KT jest podany na stronie www.pkn.pl, w Wykazie OT.

4 CELE KT I STRATEGIA ICH REALIZACJI

4.1. Cele KT

- opracowywanie norm z zakresu chemii i fizyko–chemii gleby,
- opiniowanie norm i innych dokumentów normalizacyjnych powiązanych z zakresem działania KT w celu zapewnienia ich zgodności z dyrektywami europejskimi i odpowiednimi krajowymi przepisami.

Cele szczegółowe:

- terminowa (zgodna z przyjętymi harmonogramami) realizacja wszystkich prac ujętych w Programie prac normalizacyjnych KT 191,
- rozszerzanie informacji o zakresie opracowywanych norm i zwiększanie ich dostępności wśród odbiorców komercyjnych, jak również na forum naukowym,
- pozyskiwanie środków na wprowadzanie metodą tłumaczenia do zbioru PN Norm Europejskich i Norm Międzynarodowych,
- zwiększenie udziału polskich ekspertów w pracach grup roboczych ISO/TC 190 *Soil quality*, ISO/TC 190/SC 3 *Soil quality – Chemical methods* oraz CEN/TC 444 *Environmental characterization of solid matrices*, a przede wszystkim stworzenie możliwości aktywnego uczestnictwa polskich ekspertów w dorocznych spotkaniach tych Komitetów, co umożliwiłoby wpływ na kierunek przyszłych prac normalizacyjnych oraz zakres i formę przygotowywanych norm.

4.2. Strategia ustalona do osiągnięcia celów KT

- aktywne uczestnictwo w opiniowaniu projektów i głosowaniach wszystkich członków KT 191,
- aktywne uczestnictwo wszystkich członków w pracach i posiedzeniach KT,
- starania o uzyskanie środków finansowych na pokrycie kosztów uczestnictwa ekspertów KT 191 w praktycznych pracach (spotkaniach grup roboczych, podkomitetu i Komitetów) ISO/TC190 oraz CEN/TC 444,

PLAN DZIAŁANIA KT 191

DATA: 2022-03-16

Wersja: 3

Projekt uzgodniony w KT

Strona 9

- wyznaczenie priorytetów przy ustalaniu Programu prac normalizacyjnych KT 191, tj. wprowadzanie do zbioru PN metodami uznania, a następnie tłumaczenia Norm Europejskich,
- aktywne poszukiwanie źródeł finansowania tłumaczeń,
- aktywny udział w procesie powstawania Norm Europejskich i Norm Międzynarodowych.

4.3. Aspekty środowiskowe

Tematyka działalności KT 191 jest bezpośrednio i ściśle powiązana z problematyką ochrony środowiska, zwłaszcza z ochroną powierzchni ziemi. Normy opracowywane przez Komitet obejmują wszelkie aspekty badań jakości gleby pod względem jej właściwości chemicznych i fizyko-chemicznych oraz zawartości zanieczyszczeń chemicznych. Ten ostatni obszar działalności normalizacyjnej Komitetu odpowiada wszystkim potrzebom określonym w podstawowym akcie prawnym z zakresu ochrony gleb w Polsce (Rozporządzenie Ministra Środowiska z 2002 r.) pod względem badań zawartości substancji szkodliwych. Określone w tym dokumencie normy jakości gleb i gruntów nakładają również obowiązek remediacji gleb zanieczyszczonych. Metody opracowywane przez Komitet stanowią więc podstawę wielu decyzji (w Polsce) dotyczących ochrony powierzchni ziemi oraz podstawowych funkcji gleb – bez których życie na naszej planecie byłoby praktycznie niemożliwe. Znaczenia i roli działań niniejszego Komitetu nie można więc nie doceniać.

Zanieczyszczone gleby mogą w istotny sposób wpływać na jakość wód podziemnych, gruntowych i powierzchniowych – wykorzystywanie norm opracowywanych przez niniejszy Komitet ma więc wpływ na prace innych Komitetów – zajmujących się problematyką ochrony jakości wód. Podobnie, stosowanie osadów ściekowych lub innych odpadów w celach nawozowych może zmieniać jakość gleb – co stwarza konieczność ścisłej współpracy KT 191 i innych Komitetów, w zakresie których znajduje się ochrona środowiska, działających w ww. pokrewnych obszarach.

Konieczność kontroli stanu gleb pod względem ich właściwości chemicznych i fizyko-chemicznych i zawartości zanieczyszczeń objęta jest szeregiem aktów prawnych. Na poziomie europejskim są to takie dokumenty jak dyrektywy Unii Europejskiej dotyczące: osadów ściekowych (np. stosowanych w rolnictwie), ochrony wód, obrotu i stosowania środków ochrony roślin lub oceny maksymalnych pozostałości pestycydów. O konieczności oznaczania w glebach niektórych związków organicznych, będących aktywnymi składnikami pestycydów, herbicydów i insektycydów, mówi także Międzynarodowa Konwencja Ochrony Roślin (Dz.U. 2001 nr 15 poz. 151).

W Polsce obowiązki okresowej kontroli zawartości niektórych substancji w glebach określone są we właściwych Ustawach dotyczących ochrony roślin oraz ochrony gruntów rolnych i leśnych. W kraju podstawowym aktem prawnym, w którym określono ilość substancji, które należy oznaczać w glebach i gruntach oraz sprecyzowano dopuszczalne zawartości tych zanieczyszczeń w zależności od

PLAN DZIAŁANIA KT 191

DATA: 2022-03-16

Wersja: 3

Projekt uzgodniony w KT

Strona 10

sposobu użytkowania terenu, głębokości warstwy gleby, a nawet jej wodoprzepuszczalności, jest : Rozporządzenie Ministra Środowiska (z dnia 1 września 2016 r). w sprawie sposobu prowadzenia oceny zanieczyszczenia powierzchni ziem. Załącznik do tego dokumentu obejmuje 57 pozycji, w tym: metale – 12, inne nieorganiczne – 2, WWA – 9, inne organiczne (przed wszystkim substancje aktywne ze środków ochrony roślin) – 25 związków. Obowiązek utrzymania jakości gleb i gruntów odpowiadającej określonym standardom (poniżej dopuszczalnej zawartości zanieczyszczeń w glebie) spoczywa na wszystkich użytkownikach gleb i gruntów – zarówno wszystkich prywatnych, jak i podlegających Skarbowi Państwa.

Zakres wykorzystywania norm opracowywanych przez KT 191 jest więc ogromny i dotyczy większości jednostek i instytucji, które mają styczność z użytkowaniem gleby i gruntów w jakiegokolwiek formie na obszarze naszego kraju. Kontrola jakości gleb pod względem zawartości w nich zanieczyszczeń jest realizowana również na obszarach wykorzystywanych rolniczo. Badania monitoringowe chemizmu gleb ornych Polski realizowane są – na zlecenie Głównego Inspektora Ochrony Środowiska – od roku 1995 przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach. Monitoring obejmuje oznaczanie (w cyklach pięcioletnich) 54 parametrów glebowych, z których większość objęta jest normami opracowywanymi przez KT 191. Ostatnie dane z tych badań można znaleźć w Raporcie o stanie środowiska w Polsce z 2018 roku, w którym podano kompleksowe dane dotyczące powierzchni ziemi/gleb w Polsce:

https://www.gios.gov.pl/images/dokumenty/pms/raporty/Stan_srodowiska_w_Polsce-Raport_2018.pdf

oraz przedstawiono zmiany, jakim ona podlegała w ostatnich latach. Wskazano również główne cele w zakresie ochrony powierzchni ziemi/gleb – określenie wielokierunkowej działalności, mającej na celu utrzymanie wysokiej jakości powierzchni ziemi poprzez racjonalne wykorzystanie, gospodarowanie, zachowanie wartości przyrodniczych i możliwości produkcyjnego wykorzystania, ograniczanie zmian naturalnego ukształtowania, utrzymanie jakości gleby i ziemi powyżej lub co najmniej na poziomie wymaganych standardów, doprowadzenie jakości gleby i ziemi do standardów wymaganych, gdy nie są one dotrzymane.

Między innymi z powyższych powodów KT planuje położenie nacisku na prace normalizacyjne związane z tymi zagadnieniami.

5 CZYNNIKI WPLÝWAJĄCE NA REALIZACJĘ PROGRAMU PRAC KT I WPROWADZANIE NOWYCH TN DO PROGRAMU PRAC

Każdy zainteresowany ma możliwość zgłaszania tematów normalizacyjnych (TN) wypełniając Karty nowego tematu (KNT) lub Karty propozycji tematu normalizacyjnego (KPT).

Każdy zgłoszony TN jest wprowadzany do programu KT. KT decyduje o kontynuacji lub zaniechaniu tematu normalizacyjnego.

PLAN DZIAŁANIA KT 191

DATA: 2022-03-16

Wersja: 3

Projekt uzgodniony w KT

Strona 11

W programie prac prezentowane są wszystkie TN będące aktualnie w opracowaniu.

Program prac KT znajduje się na stronie www.pkn.pl, w Wykazie OT, po wybraniu numeru właściwego KT.

Drugi element numeru tematu normalizacyjnego wskazuje numer Podkomitetu Technicznego opracowującego temat, np. numer tematu normalizacyjnego XXX.1.XXXX oznacza wykonywanie w KT XXX PK 1 (Podkomitecie Technicznym nr 1 Komitetu Technicznego XXX). Jeżeli drugi element przyjmuje wartość zero oznacza to, że TN jest opracowywany w KT.

Czynnikami, które mogą wpływać na terminowe wykonanie prowadzonych prac normalizacyjnych i na wprowadzanie do programu prac nowych tematów normalizacyjnych są m.in.:

- brak środków finansowych na wyjazdy na spotkania robocze ekspertów mogących ocenić poprawność powstającego projektu normy/innego dokumentu normalizacyjnego,
- problemy techniczne, związane z działaniem systemu PZN, które mogą wpływać na terminowość głosowań,
- brak środków finansowych na opracowanie danej PN (w przypadku tłumaczeń),
- kwestie prawne uniemożliwiające dalsze prowadzenie prac nad normą (np. wykryta sprzeczność z obowiązującymi w danej dziedzinie przepisami prawa).

6 WYKAZ PROPOZYCJI TEMATÓW NORMALIZACYJNYCH, DLA KTÓRYCH KT PRZEVIDUJE POZYSKANIE ZAMAWIAJĄCYCH W RAMACH PRAC NA ZAMÓWIENIE

Komitet Techniczny 191 planuje ponawianie prób pozyskania środków na systematyczne wprowadzanie do zbioru Polskich Norm tłumaczeń norm, które uprzednio zostały przyjęte metodą uznania w języku oryginału.